

Mesterséges intelligencia és automatizált eszközök használatára vonatkozó szabályzat

A *Magyar Gerontológia* elismeri, hogy a mesterséges intelligencián alapuló és egyéb automatizált eszközök hasznos támogatást nyújthatnak a tudományos munka egyes részfolyamataiban, különösen nyelvi javítás, fordítás, szövegformázás, szakirodalmi rendszerezés, adatelemzés, kódkészítés, ábraszerkesztés vagy technikai ellenőrzés során.

A folyóirat ugyanakkor alapelveként rögzíti, hogy a kézirat tudományos tartalmáért, eredetiségeért, pontosságáért, hivatkozásaiért, etikai megfelelőségéért, adatkezeléséért és következtetéseiért minden esetben kizárólag a szerzők felelősek. A mesterséges intelligencia alkalmazása nem helyettesítheti a szerzők önálló kutatói munkáját, szakmai mérlegelését és etikai felelősségét.

1. A szerzőkre vonatkozó szabályok

A szerzők használhatnak mesterséges intelligencián alapuló vagy más automatizált eszközöket a kézirat előkészítése során, például nyelvi ellenőrzésre, stilisztikai javításra, fordítás támogatására, technikai formázásra, adatelemzésre, kódírássra vagy ábrák előkészítésére.

Amennyiben az AI-eszköz használata túlmutat az alapvető helyesírási, nyelvhelyességi, fordítási, szerkesztési vagy formázási támogatáson, a szerzők kötelesek ezt a kéziratban egyértelműen feltüntetni. A nyilatkozatnak tartalmaznia kell az alkalmazott eszköz nevét, lehetőség szerint verzióját, a használat célját, valamint azt, hogy a szerzők az eszköz által létrehozott vagy módosított tartalmat ellenőrizték és jóváhagyták.

Mesterséges intelligencia eszköz nem tüntethető fel szerzőként vagy társszerzőként. Szerző csak olyan természetes személy lehet, aki érdemi tudományos hozzájárulást tett a kéziratához, vállalja a felelősséget a közlemény tartalmáért, és megfelel a szerzőség tudományos és etikai feltételeinek.

A szerzők nem hivatkozhatnak generatív mesterséges intelligencia eszközre tudományos forrásként. Az AI-eszközök által javasolt vagy létrehozott hivatkozásokat minden esetben ellenőrizni kell. Nem létező, pontatlan, félrevezető vagy nem ellenőrzött hivatkozás közlése a szerzők felelőssége.

Az AI-eszközök által generált szöveg, adat, kód, táblázat, ábra, kép vagy elemzés csak akkor használható fel, ha azt a szerzők szakmailag ellenőrizték, szükség esetén javították, és meggyőződtek annak pontosságáról, eredetiségéről, jogszerűségéről és etikai megfelelőségéről.

Tilos mesterséges intelligencia eszközt használni adatok, eredmények, interjúk, esetleírások, betegadatok, empirikus bizonyítékok, hivatkozások vagy kutatási források kitalálására, hamisítására, manipulálására vagy félrevezető bemutatására. Az ilyen eljárás tudományetikai vétségnek minősül.

2. A gerontológiai, egészségügyi és társadalomtudományi adatok védelme

A *Magyar Gerontológia* multidiszciplináris folyóiratként különös figyelmet fordít az idősödéssel, időskorral, egészségi állapottal, gondozással, pszichés jólléttel, életminőséggel, társadalmi helyzettel és intézményi ellátással kapcsolatos adatok védelmére.

A szerzők nem tölthetnek fel nyilvános vagy harmadik fél által működtetett mesterséges intelligencia eszközbe olyan adatot, dokumentumot vagy tartalmat, amely személyes adatot, egészségügyi adatot, intézményi adatot, interjúrészt, esettanulmányt, képet, hangfelvételt, gondozási dokumentációt, betegutat vagy más, azonosításra alkalmas vagy érzékeny információt tartalmaz, kivéve, ha az adatkezelés jogszerűsége, az érintettek hozzájárulása, az anonimizálás és a bizalmasság teljes körűen biztosított.

Esettanulmányok, klinikai példák, interjúk, fókuszcsoporthoz tartozó adatok, gondozási gyakorlatok, intézményi tapasztalatok vagy idősebb személyeket érintő empirikus kutatások esetén a szerzők felelősek azért, hogy az AI-eszközök használata ne sértse az adatvédelmi, kutatásetikai, szerzői jogi, titoktartási és hozzájárulási követelményeket.

Képek, ábrák, diagnosztikai vagy kutatási illusztrációk AI-alapú módosítása csak akkor megengedett, ha az nem változtatja meg az eredeti adat vagy megfigyelés tudományos jelentését, nem vezet félreértelmezéshez, és a módosítás ténye a kéziratban egyértelműen feltüntetésre kerül.

3. AI-használati nyilatkozat

A szerzőknek a kézirat benyújtásakor nyilatkozniuk kell arról, hogy használtak-e mesterséges intelligencián alapuló vagy egyéb automatizált eszközt a kézirat elkészítése során.

Amennyiben történt ilyen használat, a kéziratban az alábbi vagy ehhez hasonló nyilatkozatot kell feltüntetni:

„A szerző(k) a kézirat elkészítése során [az eszköz neve, verziója] mesterséges intelligencián alapuló eszközt használt(ak) [a használat célja, például nyelvi javítás, fordítás támogatása, adatelemzés, kódkészítés, ábra előkészítése] céljából. A szerző(k) az eszköz által létrehozott vagy módosított tartalmat ellenőrizték, szükség esetén javították, és teljes felelősséget vállalnak a kézirat végleges tartalmáért.”

Amennyiben a szerzők nem használtak mesterséges intelligencián alapuló eszközt, a következő nyilatkozat alkalmazható:

„A szerző(k) nyilatkoznak arról, hogy a kézirat elkészítése során generatív mesterséges intelligencián alapuló eszközt nem használtak.”

Kizárólag alapvető helyesírási, nyelvhelyességi vagy formázási ellenőrzés esetén külön részletes nyilatkozat nem szükséges, amennyiben az eszköz nem módosította érdemben a kézirat tudományos tartalmát, érvelését, módszertanát, eredményeit, következtetéseit vagy hivatkozásait.

4. A bírálókra vonatkozó szabályok

A bírálatra megküldött kéziratok bizalmas dokumentumok. A bírálók nem tölthetik fel a kéziratot, annak részleteit, adatait, ábráit, táblázatait, mellékleteit vagy bármely kapcsolódó bizalmas információt nyilvános vagy harmadik fél által működtetett mesterséges intelligencia eszközbe, amennyiben az adatkezelés, tárolás és felhasználás feltételei nem garantálják teljes körűen a titkosságot.

A bírálók használhatnak nyelvi vagy technikai támogató eszközöket saját bírálati szövegük megfogalmazásához, de a szakmai értékelésnek, a módszertani megítélésnek, az etikai mérlegelésnek és a döntési javaslatnak minden esetben a bíráló saját szakmai véleményén kell alapulnia.

A bíráló nem támaszkodhat kizárólag mesterséges intelligencia eszköz által készített értékelésre. A bíráló teljes felelősséggel tartozik a bírálat tartalmáért, pontosságáért, hangneméért, szakmai megalapozottságáért és titoktartási megfeleléséért.

Amennyiben a bíráló AI-eszközt használ saját bírálati szövegének nyelvi vagy technikai szerkesztéséhez, ennek ténye nem veszélyeztetheti a kézirat bizalmasságát, és nem eredményezheti a kézirat tartalmának harmadik fél számára történő hozzáférhetővé tételét.

5. A szerkesztőkre vonatkozó szabályok

A szerkesztőség tagjai automatizált eszközöket használhatnak kéziratkezelési, technikai ellenőrzési, formai előszűrési, plágiumellenőrzési, hasonlóságvizsgálati vagy adminisztratív feladatok támogatására, amennyiben az eszközök használata nem sérti a kéziratok bizalmas jellegét, a szerzők jogait, az adatvédelmi előírásokat és a szerkesztői függetlenséget.

A szerkesztők nem tölthetik fel a benyújtott kéziratokat vagy azok bizalmas részeit olyan mesterséges intelligencia eszközbe, amelynek adatkezelési feltételei nem biztosítják a kéziratok titkosságát.

Szerkesztői döntést mesterséges intelligencia eszköz nem hozhat. A kézirat befogadásáról, bírálatra küldéséről, átdolgozásáról, elfogadásáról vagy elutasításáról minden esetben az illetékes szerkesztő, illetve a szerkesztőség dönt.

Az automatizált eszközök által jelzett esetleges integritási problémákat — például szövegegyezést, képmódosítást, gyanús hivatkozásokat, adatduplikációt vagy nem nyilatkozott AI-használatot — a szerkesztőség minden esetben emberi ellenőrzéssel értékeli.

6. Tiltott és kifogásolható AI-használat

A folyóirat tudományetikai vétségnek tekintheti különösen az alábbi eseteket:

- nem létező hivatkozások, adatok, interjúk, esetek vagy eredmények AI segítségével történő létrehozása;
- kutatási adatok, képek, ábrák vagy statisztikai eredmények félrevezető AI-alapú módosítása;
- személyes, egészségügyi vagy bizalmas adatok jogosulatlan feltöltése AI-eszközbe;
- AI által létrehozott szöveg saját, ellenőrzött tudományos munka nélküli átvétele;
- az AI-használat elmulasztott vagy félrevezető feltüntetése;
- rejtett utasítások, promptok vagy egyéb manipulációs elemek elhelyezése a kéziratban a bírálati vagy szerkesztőségi folyamat befolyásolása céljából.

7. Eljárás nem megfelelő AI-használat esetén

Amennyiben a szerkesztőség a kézirat értékelése során nem megfelelő, nem nyilatkozott vagy félrevezető AI-használatra utaló jeleket észlel, további tájékoztatást kérhet a szerzőktől, módosítást írhat elő, etikai vizsgálatot kezdeményezhet, vagy a kéziratot elutasíthatja.

Már megjelent cikk esetén, ha utólag derül fény nem megfelelő, nem nyilvános vagy etikailag kifogásolható AI-használatra, a szerkesztőség a folyóirat etikai szabályzatával összhangban helyreigazítást, szerzői nyilatkozat közzétételét, szerkesztőségi figyelmeztetést vagy indokolt esetben visszavonást alkalmazhat.

8. Hatály

Jelen szabályzat a közzététel napjától hatályos, és a *Magyar Gerontológia* folyóirathoz benyújtott valamennyi kéziraatra, valamint a szerkesztési, bírálati és publikációs folyamat valamennyi résztvevőjére vonatkozik.

Dr. habil. Molnár Edina
főszerkesztő